

Ilja Budrajtskis: Kom ihåg de ryssar som kämpade mot Putins krig

[Ur [Jacobin magazine](#), 22 januari 2023. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Nästan 1 år efter Vladimir Putins invasion av Ukraina slår staten ner allt hårdare mot alla tecken på missnöje. Idag är de ryssar som talade mot kriget i landsflykt eller fängslade, men centrala för återuppbygget av ett fredligt, demokratiskt samhälle.

Det kan med säkerhet sägas att den ryska regeringen under året sedan invasionen av Ukraina inleddes har genomgått en omvandling, och slutligen blivit en öppet förtryckande diktatur. Även om praktiskt taget all organiserad opposition har krossats under de senaste åren, och oberoende media utsatts för ett enormt tryck, har Ryssland behållit kännetecknen hos en så kallad reglerad demokrati – med extremt begränsade medborgerliga friheter och formellt ett flerpartisystem.

I efterhand kan vi nu se hur de senaste årens förtryck var en del av krigsförberedelserna. Vid tidpunkten för det ödesdigra datumet den 24 februari 2022, befann sig många av de politiska ledare som skulle ha kallat till demonstrationer mot kriget (som Alexej Navalnyj) redan i fängelse, de alternativa medias publik minskade stadigt på grund av restriktioner, och lagliga parlamentariska partier (först och främst kommunistpartiet) rensades på verkligt oppositionella aktivister. Uppenbarligen hade kriget inte bara yttre utan också inre mål – att säkerställa Vladimir Putins okontrollerade personliga makt och hans politiska apparats totala makt över det ryska samhället.

Censur

En vecka efter invasionen av Ukraina stödde det ryska parlamentet enhälligt en rad lagar som i själva verket införde militär censur. Man kunde således få upp till 10 års fängelse för att ha spridit ”felaktig information om de väpnade styrkornas aktioner” och upp till 5 år för att ”ha misskrediterat armén”. Här betyder ”felaktig” allt som skiljer sig från försvarsministeriets officiella rapporter – exempelvis sprida fakta om den ryska militärens våld mot civila eller det verkliga antalet militära förluster.

De gräsligaste exemplen på hur dessa lagar fungerar var arresteringen av den liberala politikern Ilja Jasjin, som dömdes till 8½ års fängelse för att offentligt ha talat om händelserna i Kievs förstad Butja, och ledamoten i Moskvas kommunfullmäktige Alexej Gorinov, som fick sju år för att bara ha kallat genomförandet av en lokal festival under kriget för ”barbari”.

Både välkända aktivister och vanligt folk förföljdes under dessa lagar, inklusive för att ha talat i privata sammanhang. Så i mars arresterades en polisman (av ukrainskt ursprung) i Moskva för att ha delat sina åsikter om vad som hände med släktingar i telefonen. I landsortsstaden Penza arresterades en lärarinna efter att ha blivit rapporterad av sina elever för att under en lektion ha fördömt de ryska bombningarna av Mariupol. Sammanlagt hade i slutet av 2022 omkring 400 brottmål inletts för att ”ha spridit falska nyheter” och ”misskrediterat armén”. Effekten av detta förtryck har blivit att en

atmosfär av rädsla har genomsyrat samhället – folk är rädda för att uttrycka sina uppfattningar, inte bara på sociala media utan också i personliga samtal.

Det har också förekommit öppna yttringar av opposition. Demonstrationerna under krigets första dagar trycktes ner brutalt, och tusentals deltagare utsattes för arresteringar, enormt höga böter och våld på polisstationerna. Förra sommaren hade protesterna mot kriget blivit underjordisk – graffiti (som vanligtvis målas över på en dag), anonyma flygblad eller mordbränder mot statliga institutioner (främst mot militära registrerings- och värvningskontor). Det sistnämnda har blivit ganska utbredd – hittills är 77 sådana aktioner kända i hela landet, från Kaliningrad till Vladivostok.

Trots att myndigheterna aktivt letar efter mordbrännare har gärningsmän hittills bara identifierats för hälften av fallen. Men den hittills i sanning mest massiva formen av passivt motstånd har varit att lämna landet: efter mobiliseringen som tillkännagavs i september lämnade hundratusentals personer Ryssland, och de flesta slog sig tillfälligt ner i Georgien, Armenien, Kazakstan och Turkiet.

Det utbredda stödet för kriget i Ryssland, som regelbundet rapporteras i opinionsundersökningar (till största delen av till Kreml anknutna opinionsundersökare), beror främst på rädsla. Folk har lärt sig att uppfatta sådana undersökningen som ett test av lojaliteten mot staten, och de är beredda att svara precis det staten vill höra. Dessutom framställer den officiella propagandan konsekvent händelserna som ett angrepp på Ryssland själv, inför vilket det krävs solidaritet och vaksamhet. Men hittills har inte propagandan – varken i eller utanför landet – lyckats förklara exakt vilka Rysslands mål är och vad som kan betraktas som ”seger”.

Mot bakgrund av den ekonomiska nedgången och de allt större förlusterna bland de ryska soldaterna, är det fullt möjligt att denna totala osäkerhet under det kommande året kan leda till en vändpunkt i allmänhetens uppfattningar. Det är därför regeringen ihärdigt målar upp bilden av inre fiender, och hatet mot dessa fiender ska bevara illusionen av att ”samhället enas”: fienden är oppositionellt sinnade offentliga personer som har givits status som ”utländska agenter” (vilket medför starkt begränsade rättigheter, inklusive bannlysning från en rad yrken), aktivister i nationella minoritetsrörelser, och givetvis hbtq-personer. Så i slutet av 2022 undertecknade Putin en lag mot så kallad hbtq-propaganda, som gör det brottsligt att nämna hbtq-personer offentligt (och därmed gör varje öppen hbtq-person till brottsling).

Förtryck av vänstern

Putinadministrationen förföljer skoningslöst alla politiska motståndare, och ser med sin chauvinistiska imperialistiska retorik helt klart den radikala vänstern som ett speciellt hot. Redan före kriget inledde faktiskt den ryska säkerhetstjänsten (FSB) en kampanj för att fullständigt krossa den anarkistiska och antifascistiska rörelsen. I september 2022 internerades unga anarkister i flera ryska städer. Kirill Brik, Deniz Ajdin, Jurij Neznamov, Nikita Olejnik, Roman Paklin och Daniel Tjertykov torterades brutalt under försöken att få fram bekännelser om förberedelser av sabotage. Kirill Ukraintsev, ledare för fackföreningen Kurir och välkänd vänsterbloggare, har suttit i fängsligt förvar sedan april. Orsaken till arresteringen var protester och strejker som organiserades bland matbuderna (till största delen migranter från Centralasien) när de försökte förbättra sina arbetsförhållanden. Före nyåret arresterades och misshandlade den mest kända vänsterpolitikern i Ryssland, den demokratiska socialisten Michail Lobanov. Han bildade i september 2022 plattformen ”Nominering” som förenade oppositionen mot kriget vid kommunalvalen i Moskva.

Feministen, konstnären och antikrigsaktivisten Alexandra Skotjilenko, spred antikrigssymboler, och riskerar ett långt fängelsestraff. Daria Poljudova, aktivist i gruppen Vänstermotstånd, dömdes nyligen till nio (!) års fängelse för ”uppmaningar till extremism”. Vänsterjournalisten Igor Kuznetsov har suttit i fängelse i ett år anklagad för ”extremism” för sina krigsfientliga och Putinfientliga åsikter. Detta är bara de mest kända fallen av förtryck som under det senaste året har utspelat sig mot den ryska vänstern. Internationell solidaritet med den ryska antikrigsrörelsen är idag en väsentlig och ytterst viktig del av kampen mot det blodiga krig som Putins regering har släppt loss mot Ukraina och dess folk.

I mer än ett decennium har ryska antifascister firat minnet av 19 januari som sin solidaritetsdag. Det är det datum då nynazister 2009 sköt ihjäl människoräts- och vänsteraktivisten Stanislav Markelov och journalisten och anarkisten Anastasia Baburova i Moskvas centrum. Mordet på Markelov och Baburova blev kulmen på ultrahögerns terror på 2000-talet, som dödade hundratals migranter och dussintals antifascister. Så länge det var möjligt genomförde ryska aktivister i många år demonstrationer och möten den 19 januari under parollen ”Att minnas är att kämpa!”

Idag har högerradikalernas ideologi och praktik blivit den ryska regimens egen ideologi och praktik, en regim som snabbt förvandlas till fascistisk under loppet av sin invasion av Ukraina. Därför uppmanade i år den ryska vänster som har tvingats lämna landet till internationella aktioner den 19-24 januari till stöd för de antifascistiska, vänster- och anarkistiska politiska flyktingarna.* Möten och demonstrationer kommer dessa dagar att hållas i Berlin och Paris, Hamburg och Wien, New York och Tbilisi. Vi uppmanar *Jacobins* läsare att stöda dessa internationella solidaritetsaktioner på alla tänkbara sätt.

Att minnas offren är trots allt bara möjligt genom att kämpa mot deras bödlar.

Av Budrajtskis finns tidigare publicerat:

[Vi befinner oss i ett sämre läge än under kalla kriget](#) (intervju, februari 2022)

[Mot Putins krig i Ukraina](#) (intervju, maj 2022)

[Artikel och intervju](#) (juni 2022)

Se även [Uppmaning till solidaritetsaktioner med antikrigsaktivister i Ryssland](#), uttalande från Ryska socialistiska rörelsen.

---

* Uttalandet bifogas – öa.